

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-01-16

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson, regeringsrådet Stefan Ersson och justitierådet Lars Dahllöf.

Riksdagens konstitutionsutskott har den 13 december 2005 beslutat inhämta Lagrådets yttrande över i 2005/06:RS1 framlagda förslag till

1. lag om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter,
2. lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen,
3. lag om ändring i lagen (1988:144) om säkerhetskontroll i riksdagens lokaler och
4. lag om ändring i lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av föredraganden i konstitutionsutskottet Gun Lombach, biträdd av särskilde utredaren i riksdagsförvaltningen Sven Johannisson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Det remitterade förslagen innehåller grundläggande bestämmelser om säkerhetsskydd vid riksdagen och vid myndigheter under riksdagen. Avsikten är att dessa bestämmelser senare skall kompletteras med närmare föreskrifter, utfärdade av myndigheterna.

Lagrådet noterar att de remitterade förslagen inte innehåller någon särskild författningskommentar till de föreslagna bestämmelserna. Under föredragningen har uppkommit ett antal frågor, även utöver

dem som behandlas i det följande, som skulle vara förtjänta av att närmare belysas i en författningskommentar för att på så sätt underlätta tillämpningen av lagstiftningen.

Förslaget till lag om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter

1 §

Enligt förslaget skall lagen gälla "... i verksamhet vid riksdagen, riksdagsförvaltningen och riksdagens myndigheter."

En första fråga gäller riksdagsförvaltningens ställning. Av paragrafens ordalydelse kan man få intrycket att riksdagsförvaltningen inte är en myndighet eller i vart fall inte är en myndighet under riksdagen. Samtidigt talas i 10 § i förslaget om riksdagsförvaltningen och övriga myndigheter under riksdagen. Vidare sägs i motive n till lagrådsremissen (s. 19) att den nya lagen om säkerhetsskydd skall gälla i verksamhet vid riksdagen, riksdagsförvaltningen och riksdagens övriga myndigheter. Det framgår också av lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen att förvaltningen har de karaktäristika som brukar vara kännetecknande för en myndighet. I förarbetena till den nämnda lagen förekommer dessutom uttryck som "... den nya myndigheten..." och "... myndighetschefen har totalansvar..." när riksdagsförvaltningen beskrivs (jfr Talmanskonferensens förslag till riksdagen 1999/2000:TK2 och Konstitutionsutskottets betänkande 1999/2000:KU19).

Härtill kommer frågan om det kan anses alldeles klart vilka organ som i den föreslagna paragrafen avses med uttrycket "riksdagens myndigheter".

För att någon tvekan inte skall råda om den föreslagna säkerhets-
skyddslagens tillämpningsområde förordar Lagrådet att en uppräkn-
ning sker i paragrafen av de myndigheter för vilka lagen skall gälla.
Paragrafen kan alltså inledas enligt följande:

Denna lag gäller i verksamhet vid riksdagen och vid följande myndig-
heter under riksdagen: ...

Den förordade ordningen medför också den fördelen att de oklarhe-
ter som nu finns i förslagets 7, 9 och 10 §§ om vilka tillämpande or-
gan som där åsyftas kan undvikas genom att i lagtexten görs en
hänvisning till de myndigheter som avses i 1 §, dvs. de där namngiv-
na och uppräknande.

7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen, mot bakgrund av vad som sagts
under 1 §, ges följande lydelse:

För riksdagen och de myndigheter som avses i 1 § finns bestämmel-
ser om säkerhetsprövning i säkerhetsskyddslagen (1996:627).

8 §

Den föreslagna 8 § har stora likheter med 8 § säkerhetsskyddslagen
(1996:627), dock med bl.a. den skillnaden att i det föreliggande för-
slaget används uttrycket "enskilda fallet" medan motsvarande uttryck
i säkerhetsskyddslagen är "särskilda fallet".

Lagrådet förordar att samma uttryckssätt används i de båda lagarna,
eftersom någon skillnad inte torde vara avsedd.

9 §

Mot bakgrund av vad som sagts under 1 § föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

De myndigheter som avses i 1 § skall var och en inom sitt verksamhetsområde se till

1. att de som berörs av bestämmelserna i denna lag informeras om innehållet i lagen och ges utbildning i frågor om säkerhetsskydd och
2. att säkerhetsskyddet kontrolleras.

10 §

Enligt paragrafens första stycke följer av 5 § lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen att förvaltningen får meddela föreskrifter och råd inom sitt verksamhetsområde.

Enligt Lagrådets bedömning framgår det av den nämnda paragrafen att riksdagsförvaltningen har en föreskriftsrätt. Något bemyndigande för att utfärda icke bindande riktlinjer, dvs. enligt gängse uttryck "allmänna råd", torde inte behövas.

Genom paragrafens andra stycke föreslås att övriga myndigheter under riksdagen får meddela de närmare föreskrifter som behövs för tillämpningen av 1. denna lag och 2. säkerhetsskyddslagens (1996:627) bestämmelser om säkerhetsprövning. Lagrådet utgår från att föreskriftsrätten inte skall vara så omfattande som ordalydelsen kan ge intryck av, utan att den skall begränsas till att gälla respektive myndighets verksamhetsområde.

Mot bakgrund av det anförda och av vad som anförts under 1 § föreslår Lagrådet att 10 § ges följande lydelse:

Av 5 § lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen framgår att riksdagsförvaltningen får meddela föreskrifter inom sitt verksamhetsområde.

Övriga myndigheter som avses i 1 § får meddela de närmare föreskrifter inom sitt verksamhetsområde som behövs för tillämpning av

1. denna lag och
2. säkerhetsskyddslagens (1996:627) bestämmelser om säkerhetsprövning.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen

1 §

Genom ett tillägg till den nu gällande paragrafen föreslås att en av riksdagsförvaltningens huvuduppgifter skall vara att svara för säkerhet och fredstida krishantering i riksdagen.

Enligt Lagrådets mening bör under den fortsatta beredningen beskrivas vad som avses med huvuduppgiften att svara för säkerheten i riksdagen, så att det klart framgår hur den uppgiften skiljer sig från och sannolikt är mer omfattande än att se till att det säkerhetsskydd finns som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter (jfr 2 § förslaget till lag om säkerhetsskydd i riksdagen och dess myndigheter).

Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:144) om säkerhetskontroll i riksdagens lokaler

6 §

Enligt den föreslagna paragrafen får som huvudregel den som inte underkastar sig föreskriven säkerhetskontroll vägras tillträde till eller avvisas från riksdagens lokaler.

Vidare föreslås emellertid i paragrafens andra stycke att den som inte tillåter undersökning av väska eller annat föremål skall, om det inte anses olämpligt, beredas tillfälle att lämna föremålet till förvaring och att tillträde till riksdagens lokaler då inte får vägras.

Enligt Lagrådets mening kan det ifrågasättas om det bidrar till säkerheten i riksdagens lokaler att det finns en möjlighet att i stället för att underkasta sig föreskriven säkerhetskontroll välja att lämna sin icke kontrollerade väska till förvaring i riksdagen. I sammanhanget förtjänar också att uppmärksammas att enligt 4 § nämnda lag får väskor och andra föremål som lämnats till förvaring undersökas om det finns särskilda skäl.

Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.